

İSTANBUL, ÜSKÜDAR

MD 41

MİHRİMAH SULTAN MEDRESESİ

TB (3-10)

TE (3-10)

TM (3-12 ; 1-14)

AKF.SY.İ148.

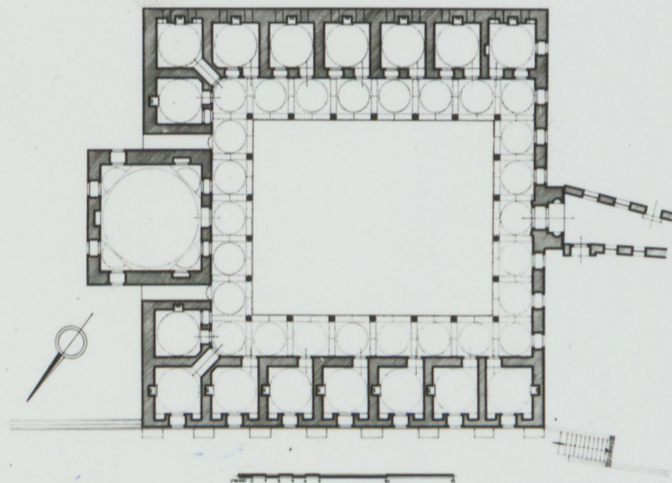

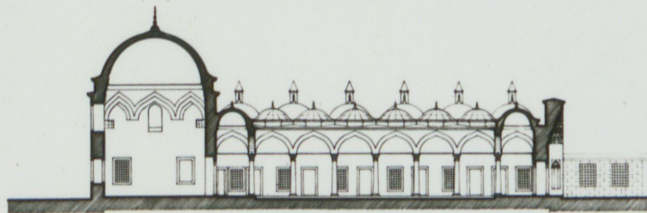
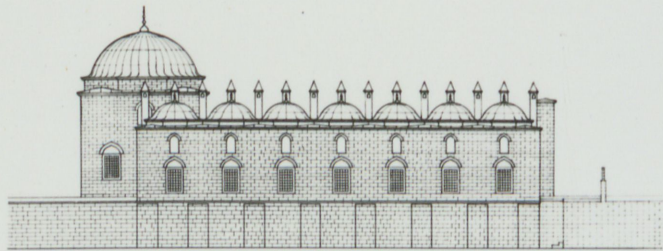
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَهْرُ مَوْلَا سَلْمَانَ أَبُو بَكْرٍ
وَمَوْلَا مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ
سَنَةِ ١٢١٦

ÜSKÜDAR MİHRİMAH MEDRESESİ

ÜSKÜDAR MIHRIMAH MEDRESESİ

Medrese'nin tarihlendirilmesi (Kitâbesiz)

1. Giriş cephesinde hücre yok. Haseki Med. de böyle. Ancak
II. Bayezid,
2. Dershane'nin iki yanında arka bahçeye geçit veren dehlizler
Ali Paşa Med. de var.

s. 297 ^{II} the year kutbe

s. 307-8 çift revale.

~~s. 312 minacles~~

not = Medrese original halile veilmisti .

Os . C II . s. 47.

MD-41

Mihri mah Sultân medresesi / Üsküdar

İshakle yakınında .... olup 954 (1547-48)'de lâmaamlanmıştır. Halen dispan-
seri olarak bulunulmaktadır.

Kütüphâne, s. 355.

Saî listesinde şöyle der:

«Gülfem Hatun medresesi Üsküdar'da» (1).

KELİME HATUN MEDRESESİ

Evliya Çelebi Üsküdar'daki medreseleri sayarken bir de (Kelime Hatun Medresesi) yazar. Çelebiniz, Üsküdar medreselerini şöyle sıralıyor:

«Mihri-mah Sultan Medresesi, Orta Vâlîde Sultan Medresesi (Atik Vâlîde), Yeni Vâlîde Medresesi (Çinili Medrese) Şemsi Paşa Medresesidir ki bunlar hep Mimar Sinan medresesidir. Bir de Kelime Hatun Medresesi vardır. Biz Üsküdar'da böyle bir medrese bulamadık. Bunun, Gülfem Hatun Medresesi (2) olduğunu sanıyoruz. (Gülfem) terkip hatasıyla (Kelime) gibi yazılmış olabilir.

Gülfem Hatun Medresesini Mimar Sinan yaptırmıştır (3).

MİHRİMAH MEDRESESİ

Bu Medrese; Üsküdar, İskelesinin tam karşısında, Mihrimah Camii'nin solunda Sultan Tepesinin eteğine kurulmuştur. İskele yok iken burası, Asya'nın Avrupa'ya atladığı meydan halinde idi. Bütün Asya buradan deniz yolu ile Beşiktaş İskelesinin bulunduğu yerdeki deve meydana geçirdi.

Medreseyi, Mimar Sinan yapmıştır. Medrese; cami, imaret, mektep, muvakkithane, çeşme ve meşrutalardan oluşan külliyyenin ortasına rastlardı. Medrese, Sinan devri medrese mimarisinin çok muvaffak bir tarihi yâdigârıdır.

Medrese, muntazam kesme taşla yapılmıştır. Meydan tarafına 14 penceresi açılır. Medresenin iki kapısı vardır. Birincisi, sağında camii avlusuna açılır. Tak halindeki bu kapının sağında ve solunda birer mihrabçık vardır. Üstünü güzel istalaktitler sarar. Kapının kemeri kırmızı ve ak mermerle örülmüştür. İkinci kapısı solundadır. Meydandan buraya 20 taş

(1) Tezkiret-ül Bünyan. Sahife; 37.

(2) Evliya Çelebi Seyahatnâmesi. Cild: 1, Sahife: 474.

(3) Tezkiret-ül-Bünyan. Sahife: 37.

basamaklı merdivenle çıkılır. Medrese, dikdörtgen bir plân üzerine kurulmuşdur. Medrese odalarının önlerini 22 sütunun yüklediği 26 kubbeli bir revak örter. Medresede 14 oda ve bir Dershane vardır. Odalardan avluya birer, arkalarına bireri üstte bireri altında üçer pencere açılır.

Dershane, medresenin kuzeyindedir. Tek yüksek sağır kubbe örter. Köşelerinden yarımşar mini mini kubbecik bu kubbeyi beslerler. Dershane beş pencereden ışık alır. Avlusunun ortasında güzel bir şadırvan vardır.

Medresenin diğer tarafını 8 payanda (Dayama) destekler.

Bu irfan yuvası, medreseleri, türbeleri ve tekkeleri kapatan kanun yürürlüğe girdikten sonra yüz üstü bırakılmışdı. Esrarkeşlerin barınağı ve çöplük haline gelmişti. Yer yer kubbeleri çökmeğe başlamıştı. Hatta solundaki İmarethanesini, Üsküdar Kaymakamı İzzet Çağpar, yol açma bahanesile yıktırmışdı. Benim gazetelerdeki neşriyatım üzerine burası tamir edilmiş, «Üsküdar Süt ve Mekteb Çocukları İçtimâî Hıfzısıhha Bakımevi» yapılmıştı. Dershane, muayenehane olarak kullanılıyordu. Avlusunun üstü de camla örtülmüşdü.

1975 Yılında burası «Ruh Hastalıkları Dispanseri» haline getirilmiştir. Eski Eserler böyle vazifelendirilirse ömürleri uzatılır.

Medrese, H. 957, M. 1550 yılında yapılmıştır. Tezkiret-ül-Bünyan'da Mimar Sinan'ın yapıları arasında gösterilir.

Solunda İmarethanesi, aşhanesi, fodla fırını ve Kervansarayı da vardı.

MINKARİZÂDE YAHYÂ EFENDİ MEDRESESİ

Bu medrese Üsküdar'da Aziz Hüdayi Caddesinde, Açık Türbe Sokağının başında idi. Yanında da türbesi vardı. Medrese ve türbe şimdi arsa halindedir.

Minkarizade Yahya Efendi Ömer Efendinin oğludur. 1018 H. 1609 M. yılında doğmuştur. Müderrislik, Mısır, Mekke mollalığı, İstanbul kadılığı, Anadolu kadıaskerliği yapmış, 1073 H. 1662 M. yılında şeyh-ül-İslâm olmuştur. 1088 H. 1677 M. yılında felçden ölmüştür. Bazı kitapları vardır (4).

(4) Sicilli-Osmâni. Cild: 2, Sahife: 637. ve Hadikat-ül-Cevâmi, Cild: 2, Sahife 215.

ğındaki ve solundaki tuğralar ve çiçekler çeşmeye başka bir çekicilik veriyor. Havzı da mükemmel bir eserdir. Üstünde ta'lîk ile beş satır halinde şâir Münîb'in hazırladığı şu kitâbe okunur :

Bahr-î gevher paş-i ihsan-ı Hazret-i Sultan Selim
Kıldı icrâ dehre her sûda çeşm-i adl ü dâdım
Çukadar ağa-yı vâlâsı Süleyman Ağa kim
Su gibi sarfetti hayra nakd-i bi a'dâdım
Mader-i Meryem nihâdî namına bu çeşmeyi
Kıldı âbâd eyledi ihyâ cihanda adını
Feyzyâb-ı ecr idüb Mevlâ dü âlemde anı
Saky-ede havz-ı peygamberden eb ü ecdâdım
Mısra'ı dîlcü Münîbâ düştü tarih-i selis
Nûş ola al âb-ı ruh efzây-ı Meryem Kadım
El abd-üt-tahir Muhammed Tahir

Sene : 1282

Son mısırâi Ebced hesabına vurulunca 1282 rakamları çıkar. Çeşmeyi Çukadar Ağası Süleyman Ağa, anası Meryem Hatun adına 1282 H. 1865 M. yılında yaptırmıştır. Çeşme başka yerdeydi, Vakıflar İdâresi buraya nakletmiştir.

Bu çeşmenin ve Benlizâde Çeşmesinin suları kaybolmuştur. Çamlıca Belediye Başkanı Abdi Deniz Olgun, kaynaklarını araştırarak, akıtmak istiyor.

MİHR-İ-MAH ÇEŞMESİ

Bu çeşme; Üsküdar'da Mihrimah Camiinin yol aşırı kible tarafında Selman Ağa Caddesinde Mihr-i-mah Mektebinin altındadır.

Mimar Sinan'ın Mihr-i-mah külliyesi ile beraber yaptığı bu çeşmenin üstündeki kitâbe çalınmıştır. Buraya sonradan 1247 tarihli Sultan II. Mahmud'un mermer bir madalyona kazılmış bir tuğrası asılmıştır.

Bu çeşmenin H. 1247, M. 1831 yılında bu Padişah tarafından tamir edildiğini gösteriyor.

Çeşmenin hazinesi arkasında ve mektebin altındadır.

Bu çeşme, H. 954, M. 1550 yılında yaptırılmıştır.